

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sânt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Votul universal și limba maghiară.

Intr'una din ședințele de curând trecute ale dietei ungare, s'a vorbit și despre introducerea — *votului universal*.

Lipsa de onestitate publică și respect față de legile sancționate, dovedită mai ales la alegerile din toamna trecută, a pus pe gânduri pe câțiva dintre «părinții patriei».

Presimțesc ei, că starea actuală s'a prea deochiat și deci nu mai poate dăinui timp îndelungat. Se tem, că în curând vor trebui să se schimbe lucrurile și să se garanteze fiecărui cetățean liber și cinstit drepturile sale firești.

Partidul poporal și kossuthist, aderenții votului universal, ne chiamă deja să luptăm împreună cu ei și s'ar bucura, când ar vedea și naționalitățile în parlament, luptând alătura cu ei la răsturnarea partidului liberal și a stărilor de acum, cari *nici lor* nu le convin.

— Poftiți numai și vă asigurăm tuturor, din parte-ne, dreptul activ și pasiv, cu o singură condițiune.

— Legile erei «liberale» au scos Români, Sârbii și Slovaci independenti din dieta țerii, i-au făcut pasivi. *Votul universal*, cred ei, din nou îi va readuce acolo.

Dar' nu de dragul naționalităților voesc ei a introduce acel vot. Ci fiindcă «fericita și liberala» Ungarie a ajuns într'o prapăstie, din care numai conlucrarea armonică a tuturor elementelor integre o va putea mântui. Ear' aceasta anevoie până când partidul liberal conduce destinele țerii.

— Veniți dar', naționalităților, să luptăm umăr la umăr! Să trântim partidul «liberal»! Să aducem legi noi! Să introducem *votul universal*!

— Pentru a pregăti calea acestuia, vom lupta ca stările de acum să înceteze. Să nu se mai păstreze și susțină nedreptatea strigătoare la cer din trecut. Deoarece ce nu-i just, ca unii dintre fiii aceleiași țeri să aibă toate drepturile cetățenești pentru o dare de câte 80 cruceri, ear' alții, cei mai numeroși, nici pentru una de câte 30 arginți, deși toți deopotrivă contribuiesc la suportarea sarcinilor publice.

De aceste și altele grăesc cei-ce au lipsă de noi, barem în momente când își vin în ori și ne cer spriginul.

Dar' inima lor nu e nici acum curată. Când ne cer spriginul, ne pun o condițiune, prin care devin ridicoli și se dovedesc tot atât de *dușmani* nouă ca și cei dela putere. Țeara încă n'a scăpat de Scyla și ei o și aruncă în Carybdis. Aceasta ar fi urmarea îndată-ce de *votul universal* s'ar face părtași numai cei-ce **știu ceti și scorie în limba maghiară**, cum pretend aderenții lui din dieta Ungariei.

Prin așa ceva chestiunea se desbracă de serioșitatea recerută și devine un simplu mijloc pus în serviciul șovinismului cercat pe toate terenele. Ar fi servul maghiarismului.

E destul ca o chestiune, fie cât de salutară, să intre în serviciul maghiarizării, ca ea să-și atragă ura naționalităților asuprași.

Limba maghiară o învățăm și noi, mulți dintre noi, căci e limba oficioasă a statului. Impregiurările ne conștrîng pe unii, ear' pe alții convingerea, că cu cât știe cineva mai multe limbi, cu atât reprezintă mai mulți indivizi. Dar' nime nu o va învăța de dragul ei, sau pentru recompensa ce ea ne ofere prin: *votul universal*.

Nici n'are înțeleș să învețe naționalitățile ungare de dragul *votului uni-*

versal o limbă izolată, restrînsă și mărginită a unui popor lipsit de amici și simpatii.

Ea s'ar impune de sine dacă ar sta pe aceeași treaptă de dezvoltare, pe care se află limbile universale: franceză, germană, engleză; naționalitățile conștii de sine, trecutul și viitorul lor, nici atunci nu s'ar lăpăda de limba lor, care le-a mântuit și păstrat ființa în decursul atâtor cutropiri seculare descârcate asupra-le. Își pot deci pune pofta în cuiu cei-ce visează așa ceva, până când teritorul pe care te poți înțelege în limba maghiară se mărginește între riurile Tisa și Laita. Drept-aceea *tot cel-ce face votul universal atîrnător de limba maghiară, desbracă cestiunea de importanța și serioșitatea, ce o merită, și este un șovinist, de care trebuie să ne păzim*.

Naționalitățile ungare întrec prin numărul, inteligența și averile lor pe Maghiari, și-au câștigat simpatia și iubirea tuturor popoarelor mari din Europa; limba lor e un tesaar prețios, pentru care s'au luptat și se vor lupta mai mult ca pentru viață și nici când nu și-o vor nega de dragul unui lucru efemer, cum ar fi în Ungaria și *votul universal*, pe care baionetele și gendarmii l'ar zădărnici: n'au deci să capituleze înaintea Maghiarilor.

A face *votul universal* atîrnător de limba maghiară însemnează a desconsidera relațiunile etnografice-politice ale patriei noastre, locuite totdeauna de mai multe popoare cu limbă, datini și obiceiuri proprii. Să nu uităm că patria noastră a fost mare, când fiii sei și-au putut exercia drepturile lor firești. Ei își vârsau cu dragoste sângele pe altarul ei.

Nisuească deci cei-ce sînt *impodobii* cu numele de «părinți ai patriei», ca legile, cari privesc și naționalitățile, să fie observate și urmate.

Atunci naționalitățile se vor simți bine și patria străbună, îngrășată cu sângele părinților lor va putea conta la spriginul și conlucrarea lor armonică chiar și dacă n'ar fi *votul universal*.

De altcum peste *votul universal* s'a trecut la ordinea zilei. Ministrul de interne a declarat că introducerea lui ar fi una dintre cele mai fatale greșeli; ear' partidul «liberal» l'a aprobat și respins propunerea minorității.

De sigur că ar fi fatal acel vot pentru guvernul maghiar îndată-ce toți cetățenii și-ar putea exercia drepturile lor firești; dar' și până atunci rămâne ridicol pentru Maghiarii cari și o cestiune de interes general o fac atîrnătoare de interesele speciale ale șovinistilor dintre Tisa și Laita.

Sfântul Stefan a învățat pe fiul seu Emeric că: **Regnum unius linguae fragile et imbecile est**. Intemeietorul regatului și bisericii creștine maghiare voia să-și asigure fiului seu iubirea supușilor și existența millenară a statului ungar. Maghiarii păcătuiesc contra sfântului lor rege, când prin prigonirea naționalităților și nisuința de a le despoia de limba lor străbună, calcă în picioare principiile sfinte rămase drept moștenire dela marele lor rege.

Aibă deci grije ce fac! „*Cel-ce sapă groapa altuia, cade el însuși în ea!*”

Crișanul.

Crisă ministerială în România.

Aproape toate foile de dincolo și unele dela noi aduc știrea, că cabinetul Aurelian e aproape de cădere. Unii dintre cei-ce sînt sub conducerea d-sale, nu sînt mulțumiți, și doresc ca dl Dimitrie A. Sturdza să vină din nou în fruntea afacerilor. Alții eară vor să aducă în fruntea noului minister pe dl Gogu Cantacuzino.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Dă-mi aripi...

La vultur aripile sânt
Prea mari, de-aceea 'n zbor nu-l fin
Așa pe-aproape de pământ,
Ci-l scaldă 'n larg ocean senin.

De-ar vrea să treacă 'n zbor pe jos,
In colb aripile și-ar bate,
Ci el să urcă 'n cer frumos,
In mări de-azur, singurătate.

Dă-mi vultur aripile tale,
Și-n zbor mă 'nalță cât mai sus,
Rătăcitor să-mi caut cale
Spre norii roșului apus,

Că prea-s aproape de pământ,
Și fruntea prea-n noroi mi-o fin,
Mi-i dor de cerul clar și sfânt,
De marea largului senin...

A. Stavri.

VIIERUL

Mistreanu se ridică, nu mai avea 'ncotro, trebuia să povestească ceva; cu toții îi cerusem aceasta. In odaie se face tăcere.

— Călătoria a fost nespuz de plăcută. Cu toții eram înarmați câte cu ceva, lucru care însă nu ne împedea de-a tremura de frică.

Ne duceam la via. Ideea ne venise așa nitam-nisam, hoinărind pe uliți.

Se apropia toamna, poama (strugurii) dăduse 'n copt. Noaptea era frumoasă, deasupra bolta; o pânză de-un albastru închis, ciuruită de puzderia de stele. Cerul părea o strachină nemăsurată de mare, răsturnată cu gura 'n jos peste lume și răzimată cu marginile pe dealurile ce închidea zarea de toate părțile într'o trăsătură mai întunecată.

Așa în neștire, cu tot curajul ce... nu-l aveam, ne lipiam unul de altul, ținându-ne strînși de braț și in mers de-abia atingeam pământul.

Cât de frumoase-s nopțile de August, scâldate în razele lunii! Lumina albă, curată, se revarsă ca un puhoiu imens peste tot pământul.

De amândouă părțile drumului, se întindeau lanurile de păpușoi. Un sfișit sec, supărător auzului, ieșea din atingerea frunzelor uscate. Când aburea vântul mai târșor, se făcea o vînzoleală printre hlujeni, de parea că umblă cineva prin ei și atunci noi tresăriam, ne stringeam mai mult unul lângă

altul, așteptând arătarea cu inimile strînse de frică. Adiereea contenia și vuetul acela uscat se stingea puțin câte puțin, până muria cu totul în depărtare.

Respiram mai liber.

Eram copți, mintea noastră crudă alerga după impresiuni. Viile vin tocmai sus pe creștetul Bustei. Ridicam dealul găfîind.

Cordel, pe lângă scurtătură, mai avea și un pistol cu două focuri. El comanda. Era și mai mărișor de cât noi. Un spânzurat fără păreche.

Ce timpuri frumoase!

Răcoreala nopții îmi umplea trupul de un fel de molesire leneșă, obositoare, aducătoare de somn. Imi venia să mă furîșez de ei și afundându-mă în noapte, m'ăș fi culcat așa pe spate, îngropat în iarba moale.

Ce bine se-ți perzi gândurile și ochii în marea de stele, obosit apoi de-atăta farmec, de-atăta frumșetă, să adormi cuprins în brațele naturii.

Un vis într'o noapte de vară.

S'a hotărît să mergem mai întâiu la via mea — vorbă să fie, adecă a lui tată-meu. Hudița ce duce printre vii e întunecoasă. Perdea de porumbi ce-o mărginește de amândouă părțile, se împreună deasupra într'o boltă verde, în care se sfarmă razele curate a lunii. Hudița e jilavă, căci soarele oprindu-se în frunziș, n'o mai pălește nici-odată.

Răceala pământului ne pătrundea la ciolan. Săriam într'un picior până răceam bine,

lăsându-mă apoi în celalalt, urmam calea numai în salturi.

Virsta viselor.

Totul tace... frunzele doar' ne mai șoptesc încet în de ele.

Ne năpustim pe capul bieților butuci.

Băjbăim printre frunze și cu anevoie putem găsi câte vr'un strugur cu bobîșele mai moi. In August nopțile-s reci: sgribuliți, tremuram în jachetuțele subțiri, strînse bine la gât.

— Măi... Calamaz are poamă vărătecă.

— Cum se poate?... strigăm noi cu toții..

De data asta Cordel nu era numai conducătorul nostru, ci un adevărat Dumnezeu.. In scurt am înjgheat planul unei devastări; trebuia să trecem prin alte trei vii până să dăm peste... pământul făgăduit.

— Da vezi că el are viier.

Desamăgire!

— Nu face nimic, ia un moșneag chior de un ochiu și cu albeață pe celalalt; trebuie să fi adormit sub o tufă. Aide...

Pornim.

Ne-am tîrît mai mult pe brânci până la hatul viiei cu poama vărătecă.

Cu cât dor nu mergeam noi!

In ajungerea unui ideal omul își pune toate puterile. E sfășietor pentru el, când îl vede depărtându-se, cu cât caută să-l ajungă.

A fost o lovitură grozavă pentru noi.

Când ne credeam și noi, dragă Doamne, ajunși la mal, numai ne lovește în urechi vocea răgușită a viierului, ce răsună hodorogit în liniștea acelei nopți curate... te ved,

Portul românesc.

— Câteva cuvinte despre schimonosirea lui în părțile Zarandului. —

II.

(i. o.) Eată de ce anume, are să ne însufe griji și să ne întristeze schimbarea necuminte ce se face în portul românesc în multe părți, între cari și în părțile zarandene:

1. Prin schimbarea portului românesc, cu unul corcit (mai mult *sénișesc*) ne lăpădăm unul dintre trăsurile cele mai alese ale neamului nostru, lăpădăm aceea, ce după limba noastră avem mai prețios și în ce ne deosebim mai mult de alte popoare.

2. Cu schimbarea aceasta ne apropiem de străinii, cari și așa cu ori-ce chip umblă să ne înghită. Totodată intră în sângele nostru pornirea rea de a socoti că-s mai bune obiceiurile străinilor ca ale noastre și cel-ce se dedă a-și lăsa azi portul, ca mâne își va lăsa legea și poate limba și neamul, crezând foarte greșit, că prin aceasta înaintează.

3. Portul acesta cu rochii și cărpe de mătăasă va duce la sapă de lemn pe mulți oameni de-ai noștri. Inzadar zic că rochia e «lesne», mai lesne ca pânza de cânepă, căci nu e așa. E lesne dar — nu fine! Și-apoi nefiind portul acesta ceva hotărît, cum e cel curat românesc, câte rochii nu-și cumpără o femeie și încă fiecare mai scumpă (fie și mai slabă), decât... vecina? Costumul românesc cam are o margine, cât privește prețul, dar' acesta cu rochiile se suie cu prețul, după bunul plac al neguțătorilor, cei mai mulți Jidovi. O năframă de cap cu 10—15 fl. nu e lucru rar la porturile aceste.

4. Cu banii noștri îngrășăm neguțătorii străini. Terancele noastre, în vremea, ce ar fi țesut o pânză bună și trainică și ar fi cusut niște flori frumoase pe cămașa lor, a bărbatului ori a copiilor, se lenevesc, stau de povești cu vecina, ori se îndeletnicesc cu alte lucruri, ce aduc numai răul în casă.

5. Hainele fiind scumpe, agoniseala Românului mai nici-odată nu se ajunge ca femeia să cumpere tot ce a văzut la cutare, ori cutare. Ce face omul? Ca să aibă liniște în casă — se bagă dator. Ear' de nu, lasă că știe ea lelea ce face. Vinde pe sub ascuns bucatele, laptele, găinile, slămina din gura copiilor, numai «să nu rămână mai pe

te vând, te vând, te vând. Doi au rupt-o de-a fuga de piriua butucii; eu am căzut la pământ de m'am făcut una cu el; numai Cordel sta înțepenit căutând hotărît înainte.

— Da de unde vezi, chiorule?

Incrementisem.

— Taci măi... zic eu rugător.

— Ești năuc?... el crede că sperie vrăbiile, dobitocii ceia au umplut tufele... proștii. Nu mult și vocea viierului repetă eară... te vând, te vând.

— Trebuie să viseze el acum. Mi-se pare că e tocmai la poama cea vărăcică.

Sunetul venia așa ca din mijlocul vieii. Să vezi sfărâmându-se înainte-ți un vis atât de frumos... și încă într'un timp atât de scurt... păcat.

— Știi ce?... ne țîrim pe sub butuci până la poama cu păcatele; merg eu înainte, tu vii în urmă... să nu fii prost ca ceialaltă. Auzi?... să nu fii prost!

Totdeauna am căutat să-mi ascund slăbiciunea asta a mea și n'aș fi vrut ca tocmai atunci să-mi dau cinstea pe rușine — am ascultat.

El mergea în brânci înainte, eu cit colea după el., haide hai, haide hai.

În trecerea pe sub butuci, simțeam s rugurii bătuți, țapeni, cum se ștergeau de spinare mea, ghintindu-mă pe după ceafă.

Dacă inti în joc... joacă.

Nu mai gîndeam nimic, îl urmam mai mult că nu știam alt-ceva mai de seamă.

(Va urma).

jos ca celelalte». Și cine nu știe câte alte rele sînt împreunate cu înșelarea aceasta?

6. Cu portul acesta se desvătă dela curățenie, care e podoaba femeii. Crezând, că pe rochie nu se vede nelăuțăla, nu o schimbă așa des, cum ar face-o și ar trebui să o facă, în portul românesc.

7. În credința, că se fac «frumoase» grămădind pe ele fel și fel de rochii și împetștrîri, tocmai din contră se fac niște adevărate paiate de comedie! Formele frumoase ale trupului se perd de tot sub înțoșonările de tot soiul. De aci vine, că străinii, la întâia privire, nu vîd Române frumoase în părțile acestea, cum de pildă vîd la țeară și în alte părți. Nu, căci pe când acolo, costumul românesc ridică frumseța trupului, dându-i grații și eleganță, pe atunci portul de pe aici îl fac urît și respingător. Ce neplăcut e să vezi femeii dela Blăjeni, Tomnatec, Bulzești cu «rochie» proastă și în opinci, laibăr alb de lână și cu învăltoare de-a lor moțancască. Ceva mai nepotrivit ca această corcitură nici că se poate.

8. Deodată cu schimbarea portului a urmat și schimbarea jocurilor vechi, cari mergeau lin și frumos, cu jocuri țupăite și sdrobite, adevărate «csárdás»-uri de-ale Ungurilor.

Aceste și încă altele sînt cuvintele, pentru cari trebuie să întorcem zisa bătrânului, că adică lumea se schimbă și să-și zicem faptului pe adevăratul său nume: nu se «schimbă» lumea, ci — **se strică!**

Țeranii noștri trebuie să-și deschidă bine ochii și să nu între mai afund în prăpastia, ce au apucat. Cărturarii și mai ales preoții, după exemplul vrednic al Prea S. Sale Episcopului dela Arad în pastorala de Crăciun, au datorința, ca la ori-ce privilegiu, să arete urmările rele și să cerce a îndrepta ce se mai poate.

Portul vechiu românesc din giurul Băiței cu puține adause se apropie de portul dela Selișteța Sibiului, care e cunoscut de cel mai frumos!

Dar' dacă cu toate acestea oamenii noștri vreau o schimbare, ceea-ce prin părțile Crișului, unde n'a fost ceva port frumos românesc, ar mai avea loc: apoi de ce să ne facem noi tocmai haine, de cari poartă dușmanii noștri ne mpăcați, când avem atâtea feluri de porturi românești, cari de cari mai frumoase?

Când Regina României și cu doamnele dela Curte se simt mândre a îmbrăca acest port, eară străinii nu pot admira deajuns podoabele lui, de ce să nu îl lățim încă și mai mult în loc să-1 lăpădăm?

De ce? Ear' dacă totuși cu ori-ce preț vrem o schimbare, apoi port românesc să-și facă țeranele noastre, fie portul de pe la țeară, dela Selișteța Sibiului, Buciumani, ori de aiurea, numai românesc curat să fie! Cel puțin nu ne-om golii rodul muncii noastre în punga neguțătorului străin.

Un început modest dar' de toată lauda știu că s'a făcut în comuna Ormindea, unde la pilda și sfatul d-nei preotese Lucreția Pop, vre-o câteva sătene și-au făcut costume ca prin părțile Orăștiei. Durere numai, că acest bun început nu s'a desvoltat în deajuns. Țeranele noastre și sub costumul românesc se mai înfoaie cu haine de-ale lor, crezând că în aceea stă «bogația» și «frumseța» să ai pe tine clăie de haine, ear' nu să fii îmbrăcat cu gust.

Prin pilde inteligența noastră poate face mult în privința aceasta.

La ori-ce petrecere damele să se ducă în costume românești.

Mult ar putea înriuri spre bine și „Reuniunea femeilor române din comi-

lat" și chiar despărțământul „Asociațiunii”, dacă s'ar ocupa de acest lucru.

Energie să avem și dragoste curată de neam și obiceiul rău se va delătura, căci e în firea Românului a lua în bătaie de joc și a urî pe cel-ce prin vorbe și port tinde la înștrînare de neamul său.

Beuturi — „antipatriotice“!

Dobra, Ian. 1897.

Mari și minunați mai sînt între sfinți patrioții noștri! Incep acum să ne gâtuie și pe terenul comercial! Față de un Român, dacă nu e renegat de cel mai urît, asprimea legilor se socoate și de zece-ori mai necruțătoare ca față de alt cetățean.

Eat' un cas ciudat din Dobra.

Hotelul de frunte a fost luat în arîndă de mai mulți ani de către un Român. Hotelul e proprietatea corporațiunii grănițerești de aci. Își cere creștinul licenție pentru vinderea beuturilor, silindu-se a răspunde întru toate unui hotelier bun. În vara trecută fiind mai mulți oaspeți în hotel și petrecîndu-și laolaltă, nefiind întrebare că acesta e Ungur sau că acela e Român, în petrecerea lor se trezesc că încep a cânta »Doina lui Lucaci». Și-mi cântau Ungurii pe »ofl ofl ofl» de-ți era mai mare jalea! Răsuna hotelul!

Un patriot împintinat a arîtat la pretură. Se trezesc toți citați, și au fost investigați. Cine știe ce și cum au fasonat cei de naționalitate Unguri, că ei n'au fost pedepsiți. După această cercetare eată mi-se trezește hotelierul român, că »i-se detrage licenția de birt din cauza cântării »agitatorice». Mai mare i-a fost mirarea decât paguba. »Cum se poate asta?» a întrebat, că doară el nu poate opri oaspeții să nu cînte ce vreau și să nu-și petreacă, mai ales că doar' chiar Ungurii cântau mai tare! Inzadar! Nici recursurile pe la minister nu i-au folosit nimic!

Avînd încă doi ani a mai ținea hotelul în arîndă și fiindcă »și-a procurat și mare cătățime de beuturi, s'a înțeles cu o rudă a sa, să ceară licenție și să-1 predece lui beuturile. Acesta a și căpătat licenție. Dar' ce să vezi? După o vreme i-a fost detrasă și acestuia pe cuvîntul, că el vînde beuturile celor dintîrui!

Minune! Nu cumva li-a fost frică, că și în beuturi a intrat dubul »agitatoric» din »Doina lui Lucaci», și nu cumva mai mergînd niște ungurași pe la hotel și bînd din acelea, să înceapă eară a cânta pe »ofl ofl ofl» Cine știe ce se va mai alege, căci lucrul ear' e protestat la ministru.

Cum de nu vă hotărîți, domnilor, ca nici grâu, ouă, lapte, verdeturi etc. să nu mai cumpărați dela Români, nu cumva în ele să fie ascuns germenele »agitațiunii»?

Ori de ce nu vă hotărîți ca nici darea să nu o mai primiți dela Români, căci fiind slujbașii toți Unguri, cari o iau, se vor înfeca toți, și vor începe a cânta pe »ofl ofl ofl».

Pe lângă ce-s rîutaciosi, acești oameni fără D-zeu, mai sînt, cu adevărat, și ridicoli, acuși buni de legat!

Din ticăloșiile administrației

comitatului nostru.

Sîntem în neplăcuta poziție de-a putea scoate la iveală încă câteva, adică cam multe, isprăvuri »patriotice» de ale slujbașilor unguri ce dela poporul nostru își trag pînea cu care se hrînesc.

În cercul notarial al Lăpușnicului, pretoriatul Ilia, stătător din 9 comune cu o populațiune română de 99 procente, soartea notarilor e, după zisa Scripturii: »Il omor și fac viu, nimenea nu este în contra mea». În 5 ani aproape 5 notari.

După ridicarea din post pe timp nehotărît a fostului notar Partenie Crișan, fără a i-se fi aflat nici până azi vina, postul vacant a fost întregit prin substituirea notarului Sappan Milkos, care cu introducerea matriculelor de stat a fost întărit și ca atare în cercul Rădulești, aparținător acestui cerc notarial. Nimitul își împlinia oficial se spre mulțumirea tuturor. Pe cuvîntul însă, că ar avea »prea multă plată», pretorul Goró din Ilia în luna lui Oct. anul trecut, isgonindu-l din post i-a lăsat numai matricula, fără a-i da însă și treburile notariale împreunate cu matricula, după-cum e decisiul ministerial de întărire. Matricula notariatului se administrează din Dobra. A fost silit a-și părăsi în vreme de iarnă locuința și a se muta în Rădulești. N'ai ce face, căci trebuia făcut loc pentru mașterul subpretorului Hon, Finta Albert, cu scriitorul său Ince.

Cățiva dintre reprezentanți, cari s'au n merit de față la această căpățuire, spun că Finta nici jurămînt n'a depus. Dar' ce pentru noi era mai neplăcut era faptul, că acest nou substituit nu cunoaște de loc limba română! Ca să se poată înțelege cu el, pest 3000 de Români ar trebui să învețe limbă maghiară, sau să se deprindă în vorbire pri-semne ca mușii!

Așa fiind, de pertractări cu poporul nic vorbă nu poate fi, ci un al doilea scriitor fără a fi îndreptățit — »pertractează».

Vă puteți închipui, onorați cetitori, la cât neajunsuri, la câte perderi, la câte neînțelegeri poate fi expus aci bietul popor contră buent!

În contra acestei volnicii și ilegalități față de poporul român, reprezentanța din toată comuna e înaintat, prin o deputațiune, plînsoare la comitele-suprem, subscrisă d. aproape 100 fruntași.

Umarea a fost, deocamdată, luarea lăsburdurii a celor-ce au îndrăsnit a cere respectarea legii și păzirea dreptății! ear' rugărea predată pretorului.

Poporul însă vîzînd neputința de a-și isprăvi lucrurile sale cu notarul, cu care nu se poate înțelege, a înaintat a doua rugărie la congregațiunea din 4 Ianuarie, predându-ear' comitelui-suprem prin o deputațiune de 10 fruntași iscălită de aproape 100 fruntași.

Acesta, fără a bate pe umăr deputațiunea aceasta, ca pe cea contra dlui Crișan, acum a făgăduit sărbătorește, că va așterne-o la adunare, ori o va transpune vicecomitelui spre rezolvare, zicînd: că deși recunoaște neleguirea în ceea-ce privește limba față de poporul român, dela sine nu are nici o putere în această cauză.

Pînd în ziua de azi, nici o mîngăiere.

Urmările acestei arătări se simt însă în injurăturile cele cocșești, la care este expus poporul fără privire, de către notar și ajutorul său. Mai mult. Scriitorul dlui Finta, care umblă pe sate, căci notarului nime nu i-a văzut nasul în vre-o comună, își ia îndrăsneala a jurnalisa bani fără știrea primarului și în lipsa lui, ca apoi să-1 poată arîta la pretură, că »ține la sine banii dării».

Așa s'a întîmplat chiar cu primarul din Rădulești, căruia i-s'a jurnalizat peste 50 fl. în lipsa sa. Umarea a fost amenințarea lui cu palma în fața primarilor din cerc în cancelaria din Ilia pentru tapta ilegală a scriitorului.

În cancelaria notarială i-s'a strigat de executor »scroafă», »porc» și alte injurăături triviale fără ca șeful cancelariei să-1 facă atent. Județul însă în 21 Ianuarie i-a aplicat legea acestui viteaz îndrăzneț.

Insuși pretorului nu i-a venit a crede cum după 240 fl. v. a. ca dare s'au cuitat în cancelarie, la finea anului 32 fl. v. a. — »spese». Cuitele însă i-au dovedit minunea. — De un timp încoace nici sărbătorile noastre nu se mai respectează. Acum 2 ani primarii a fost chemați »la porunci», chiar în ziua botezului Domnului. În anul acesta învătătorul din Rădulești, a fost citat la cancelaria notarială chiar în ziua de anul nou la 8 ore, când trebuia să fie cu copii la sfînta biserică. —

Așa merg lucrurile la noi. — Așa se respectează legea de naționalități și prasniclele bisericești gr-or. autonome. Poporul crede că e vremea de apoi, când e prigonit pe toate terenele fără cruțare.

Acum se pregătesc fruntași și întreg poporul a porni un proces pe calea legii, luînd advocați harnici contra acestor fărădelegi și păgânești abuzuri. —

Mai mulți țerani români.

CORESPONDENȚĂ

O rectificare.

Mogoș-mămăltgan, Ian 1897.

Onorată Redacțiune,

În o corespondență a »Foi Poporului» nrul 15—1896 scrisă din Mogoș, subscrisul fiind atacat pe nedreptul de un anonim, sau mai drept spus de un »nimenea», după-ce redacțiunea »Foi Poporului» n'a avut atîta bunăvoință să-mi publice și rectificarea ce îndată i-am trimis, mă rog a-mi da voce în foaia d-voastre a-mi face pe scurt reflexiunile mele la acea corespondență.

Mai întăiu de toate trebuie să constat, că acel nimenea a grăit un neadevăr când a spus că s'ar afla pe numele meu o prăvălie de mîrunțuri și mai ales de beuturi, în Mogoș. Afirm ho-ărit că nu am nici o prăvălie, nici o concesione de vînzare a beuturilor spirituoase, ci aceea despre care el scrie, e prăvălia unei Române, care la îndemnul meu și al amicilor, și al tuturor Românilor de bunăcredință, face ca această parte a comunei să nu cadă jertfă la liftele jidane, cari

sug sângele poporului și a deschis o mică prăvălie de vuptuale și cele mai neîncungiu- rat de lipsă, în crîngul Mogoș-mămăligani, spre a-i da marfa trebuincioasă cu prețuri destul de moderate.

Zice mai departe că »un om desfrânat s'a spânzurat în turnul bisericii» numai și numai din vina mea (!) și a crâșmei mele (!) Las această oarbă afirmare apretierii onoratiului public, care de sigur își va face judecata, că un om doar' nu se spânzură din vina ori »îndemnul» unui duchovnic.

Ce privește așezarea crucii de pe tetrapodiu pe iconostas, a fost o chestie de tipic, care s'a aplanat atunci îndată nu prin »larmă» și acuși prin »përuie!» precum acel »unul din comună» a binevoit a bucina, ci dovădindu-le eu oamenilor că bine a fost așezată precum am așezat-o.

Nu-mi pot a-mi arăta din destul părerea de rău față de corespondentul obraznic, care cu scopul de a-mi pângări caracterul, a iscodit fel și fel de minciuni, cari de cari mai cocoțate; și tot așa nu mă pot mira din destul de redacțiunea »Foi Poporului», pe care în mai multe rânduri am rugat-o să-mi publice reflexiunile, și n'a voit.

Vasile David,
preot român.

Pe aiurea și pe la noi.

— Impresii de călătorie. —
(Urmare și fine).

(Castelul imperial). Am cercetat apoi castelul imperial din Schönbrunn zidit la 1760 prin Maria Terezia și renovat la anul 1872 E mareș. Tablourile de pe pereți sunt mai tot desemnuri de pe timpul Mariei Terezia, încolo tot auritură și mătasării. Castelul se deschide în toate zilele pe la 1 oră d. a. dacă este public spre a-l cerceta. De astădată ca »public» am fost numai eu și un deputat din Berlin.

Grădina castelului este atât de mare și cu atâtea cărări, că străinul foarte ușor se poate perde prin ea, precum și eu m'am perdut. Se și numește ea Irgarten.

După-ce am văzut statua împăratului Maximilian din Hitzing, m'am întors la centru intrând în grajdurile curții împărătești. Aci cai de cei împărătești! Curățenia la culme.

Am admirat mai mult trăsurile și săniile ce erau într-o sală mare în etagiu.

Mai toate în culoare neagră cu trăsuri groase de aur, așa că pe cât e culoare neagră, pe atât e și auritura pe ele.

Aci am văzut trăsura prim-ministrului Mariei Terezia, Kaunich, a lui Napoleon-cel-mare luată la anul 1810, sania Mariei Terezia și a lui Rudolf, mică și așezată pe 4 coarne de cerb, și altele despre cari omul nu-și poate face idee fără a le vedea.

Am stat 4 zile în Viena și într-una am alergat dela un loc de văzut la altul, am băgat însă de seamă, că totuși am văzut foarte puțin din ceea-ce este vrednic de văzut și admirat.

Oameni îmbrăcați rău ori sdrențoși prin Viena, nu am văzut. Un singur cerșitor am văzut lângă zidurile muzeului, dar' și acela — cetia o gazetă!

Circulațiunea pe stradă din noapte până târziu noaptea bijbăe, tramvaiurile unul după altul toate pline!

(Spre Budapesta). Cătră casă 'mi-am scos bilet de clasa a III-a, pe care portarul când am eșit pe peron 'mi-l-a perforat (găurit) și m'a predat conductorului cu vorbele: »Aici ai un domn mai ales». Imi fură bătătoare la ochi vorbele acestea, deoarece-ce pe la noi nu le-am auzit dela oficialii căilor ferate. Conductorul mă duse într-un cupeu cu persoane de seama mea.

La Mărchegg conductorul austriac ne părăsi și veni cel maghiar.

Până la Pressburg numai cu Nemți călătorii. Aci intrară între noi și Unguri, dar' și acestia vorbeau perfect nemțește; se vede că pe aci se vorbește mai mult nemțește.

La Pressburg văzui un teritor foarte mare plantat cu vițe, ear' în oraș se înalță castelul zidit de Maria Terezia.

În Udvard văzui o pădure mare de acaci, în Kürth vite albe, ceea-ce nu văzusem decum am plecat din Ungaria.

La Vișegrad pe un vîrf de deal se vede un castel, ear în Vaț se ridică castelul ce dăte cuartir Memorandiștilor.

Seara sosiu în Pesta și văzui la gară pe o tablă scris: »Milleniumi olesó szállás» (adecă cuartir ieftin millenar!) Cugetând că o să cruce ceva, cerui și eu dela persoana respectivă cuartir ieftin millenar.

Imi dete bilet cu adresa cuartirului pentru care trebuiau să plătesc 1 fl. pe o noapte și o zi.

Trimise cu mine un gardist să mă conducă la cuartir: taxa acestuia fu 30 cr.,

după-ce mă conduse curatorul în odaie, lui a trebuit să-i plătesc 30 cr. pentru »provedere». Și așa și alte taxe peste taxe.

Imi zisei: Ba că-i iettin! Și am plecat cât se poate de curînd spre casă.

Alexandru Vlad,
invățător.

PACEA LUMII

Turburări în Creta.

Stările din Creta devin pe zi ce merge tot mai îngrijitoare. Se zice că Mohamedanii ar fi cerut ajutor dela Sultan, și guvernul ar fi trimis într-ajutor lor 4 regimente, pentru întărire garnizoanei. Creștinii de pretutindenea își caută scăparea pe corăbiile străine. În 7 l. c., noaptea, s'au refugiat pe insula Milo cam 300 femei cu copii cu tot. Li-a perit totul, abia au rămas cu hainele pe ei. Privor la stările din Creta, dăm aici păreri de cătorva cercuri competente din Viena.

Stările din Creta devin pe zi ce merge tot mai serioase și caosul din Orient tot mai încurcat. Ca un semn liniștitor se aduce și-rea, că Germania a hotărît să ia parte la demonstrația navală și să-i trimită vapoarele de război în Creta.

Unii politicieni văd într-aceasta întărerea relațiilor englezo-germane. Pe de altă parte e liniștitor faptul, că Grecii, cari au fost încurajați dintr-o parte anumită, vor să grăbească demonstrațiile, ceea-ce ar fi în paguba cauzei.

Telegrame din Atena ne vestesc, că vr'o cincisprezece mii de creștini din Haleppa au fugit din acel oraș, prin munții vecini. În toate părțile insulei se proclamă unirea cu Grecia. Canea e întreagă în flacări. Lipsa de pâine se simte foarte tare. Mai multe orașe au fost incendiate.

NOUTĂȚI

Daruri evlavioase. Dl Ioan Evtuțian, paroh în Pecica-română a dăruit pe seama bisericii din Cebea un rînd de haine bisericesti în preț de 70 fl. Doamnele Căndrea din Baia-de-Criș a donat 3 perdele la ușile altarului în preț de 15 fl. și un acoperiș pe iconostas. Iosif Cristian cu soția sa Rosa a cumpărat 2 prapori cu 32 fl., apoi comerciantul Romul Coțoiu din Baia-de-Criș, care a mai donat încă multe lucruri pe seama sf. bisericii, a donat acum un chivot frumos pe prastol în altar în preț de 25 fl. Primească acești zeloși dăruitori ai sf. bisericii cele mai călduroase mulțumite din partea credincioșilor din Cebea.

„Reuniunea femeilor române din com. Hunedoarei” este conchemată prin presidenta sa, d-na Elena Hosszu și secretarul dl Dr. Silviu Moldovan, la adunare generală pe mîne, Duminecă, la orele 11 a. m., în Deva, în localul casinei române.

O mică greșeală. În nrul 20 din 7 Februarie n. al »Tribunei», între »Știrile măruntă» a apărut o noutate foarte clasică și anume: Nuntial Talliani a primit dela »Patriarhul din Ierusalim marele cordon al Sf. Sir». Precum știm noi un astfel de ordinici nu există, decât știm aceea, că Patriarhul Ierusalimului are dreptul de a distribui marele cordon al »Sfântului Mormânt» ear' nu a »Stului Sir!». A-a se vede că domniile dela »Tribuna» au tradus din oarecare foaie maghiară: A »Szent Sir (mormânt) nagy rendjelt» și traducătorul a pus-o și pe românește »Stului Sir!». E nostimă greșeală — dar' face!

O știre îmbucurătoare. Ni-se aduce la cunoștință, că școala de fete din Hațeg, care a fost să fie ștearsă din viață, în urma recursului membrilor din scaunul școlar, a primit îngăduința a exista și mai departe. În urma acestora, s'a deschis concurs și a fost aleasă d-na Eugenia Pop, care în 28 Ianuarie n. a fost introdusă în noua funcțiune. Ne bucurăm de această știre, și dorim ca noua învățătoare să facă progrese îmbucurătoare cu școlărițele d-sale.

Nenorocire de lăvă în Hunedoara. O mare nenorocire s'a întemplat Sămbătă în pādura comunei Pui, comitatul Hunedoarei. O lăvăna a prăbușit în adâncime pe lucrătorii ferestrelui Kenderessy Árpád, cu ferestră cu tot. Cu mare greutate s'au putut scoate nenorocii de sub troienele de zăpadă. 7 dintr'înși au murit, ear' 14 au fost greu răniți. Această nenorocire a ajuns pe bieții lucrători noaptea, când cu toții dormiau.

Inmormântarea tinărului Octavian Mihaiu. Departe de locul nașterii și de patrie, în clima temperată a Italiei, la Lussinpiccolo, a răposat Marți în 2 Februarie la orele 9 a. m. de toți iubitul tinăr Octavian Mihaiu. Un tinăr simpatic, o inimă nobilă, un caracter firm de Român, a apus de pe orizontul neamului nostru, mult cercat, în frageda etate de 21 ani. Perderea este cu atât mai mare, cu cât, după-cum a accentuat și rev. domn prot. Nicolau Ivan în cuvîntarea sa, sînt puține familii române, cari să poată jertfi atât, pentru creșterea familiei, cât ar fi putut face familia Mihaiu. O mare pierdere se simte în on. familie Mihaiu, lipsită vîzîndu-se de un membru iubit și pierdere este și pentru neamul nostru întreg. Serviciul funebrel a fost îndeplinit de protopopol Albei-Iuliei Nicolau Ivan și de preoții Nicolau Bărsan și Nicolae Andreiu.

În biserica greco-orientală, unde s'a făcut serviciul funebrel, dl prot. Ivan a ținut o prea frumoasă cuvîntare, arătînd jertfele enorme aduse de părinți pentru salvarea vieții răposatului și cu elocuența-i cunoscută a mișcat inimile publicului asistent, accentuînd de mai multe ori perderea ireparabilă, atât familiară, cât și națională și avisînd la cuvintele înțeleptului Iov, care se mîngăia cu »Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat».

După terminarea serviciului în biserică, întreg publicul a petrecut sicriul până la cimiter, unde s'a așezat în cripta familiară, lăsînd părinții și frații cu lacrimile în ochi, ear' mie-mi veniră în minte cuvintele lui Eminescu, unde zice: Și-apoi cine știe, de este mai bine a fi sau a nu fi? dar' știe oricine, că ceea-ce nu e, nu simte dureri, și multe dureri-s, puține plăceri.

Dela societatea »Andreiu Șaguna». Comitetul societății de lectură »Andreiu Șaguna» a teologilor și pedagogilor dela seminarul român gr.-or. din Sibiu, ne trimite spre publicare o lungă mulțumită publică, despre ofertele în bani și cărți ce s'au făcut pentru societate în preșara Ștliu Andreiu, cu privilegiul ședinței festive date de Societate, ca în toți anii, întru aducere aminte de Marele Arhiepiscop Andreiu Șaguna. În neputință de a o publica în întregul seu, însemnăm că s'au făcut în acea seară (29 Nov. v. 1896) oferte pentru fondul Societății în suma de 112 fl. 69 cr., ear' speșele arangerii ședinței fiind 35 fl. 2 cr., societății i-a rămas un profit curat de 77 fl. 67 cr. atară de numeroase cărți ce s'au dăruit pentru bibliotecă, și pentru cari pentru toate, comitetul aduce călduroase mulțumiri binevoitorilor donatori.

Logodnă. Dl Ștefan Onea, înv. în Zlatna, ales preot în Almașul-mare, și-a încredințat de viitoare soție pe d-șoara Rosa Boca, din Orăștie, la 31 Ian. n. c. Le dorim fericire.

Foc mare. Aflăm, că Luni noaptea spre Marți a izbucnit un foc mare în comuna Hususcu, de lângă Blaj. Focul a izbucnit în localul casinei sășești, unde tocmai se ținea un bal. Cei atinși de această nenorocire sînt toți Sași.

Sub roatele trenului. Nu departe de stațiunea Măcău s'a întînplat, că în calea trenului ce venia dela Seghedin la Arad, mergea înainte, între șine o biată femeie bătrîna și surdă. Conductorul a văzut femeia și a dat semn cu fluierul ca să se ferească. Femeia însă n'a auzit, și astfel într-o clipă a ajuns sub roate. Când trenul se oprește și călătorii așteptau să vadă un cadavru sub roate, ce nu le fu mirarea, când vîzură pe bătrîna sănătoasă și nevătămată. Călătorii au pus laolaltă bani și i-au dăruit bătrînei, care afară de spaimă n'a îndurat nici o vătămare.

Ciuma. Acest cumplit flagel bîntue în mod îngrozitor de un timp mai îndelungat în multe orașe din Asia.

„Povestea vorbii”, foaie literară săptămînală apare la București sub redacția unui număr de tineri zeloși cultivători ai literaturii.

Nrul seu 14., din care reproducem în foia noastră de azi o glumeată aducere aminte din ștrengăriile copilăriei, — are următorul cuprins: »Altceva» de Ioan Gorun, primul redactor al revistei; »La Colț», pastel de M. Rimnic; »Cartea inimii», fantazie de Myll; »Ce tresari», poezie de G. I.; »Din povestirile lui Ilie Petrari» de S.; »Cîntec», poezie de N. Nicolescu; »Hora Bradului» de Mac-Dem; »Viierul», de Ivan Adam; »Carpații și Basarabia», un important studiu de Constantin Stamati Cîurea, etc. —

AMICIȚIE — DISTRACTIE

G. Th. B. în A. Idealu-ti se affă bine și tot vesel. Mi-a spus, ești serios, foarte adese te amîțește cu o vedită plăcere. Fii vesel, că ai fericirea a cuceri inima unei ființe atât de dragălașe. A scrie mai des cred că n'ar strica. S'o vezi, e din zi în zi tot mai....

Sincerul.

FEL DE FEL

— Ai fost mulțumit cu vinul ce ți-am trimis de astă-dată?

— Frate! Până a ținut, a trebuit să-mi alung dela casă șase servitoare!

— Uite mamă, zise el mirat, picioru ăsta și-a perdut soldatul în bătae...

POSTA REDACȚIEI.

Dlui H. în R. Scrisoarea pentru a cărei nepublicare te plîngi, nu știm s'o fi primit. Poate, și să va fi perdut, altfel ce am fi avut să coperim noi ticăloșiile cuiva?

Mai multora. Scuzați întăzierile. Ne e și nouă foarte neplăcut când nu putem publica îndată cutare știre, dar' de multe ori nu putem din pricini neatrănătoare de voința noastră. Unii trimis sub adresă personală. Dacă cel adresat nu e în oraș, scrisoarea nu i-se desface și publicarea rămîne. Altă-dată vine ceva de tot urgent în momentul ultim, și trebuie să lași fară alt material cules gata pentru numărul acela, etc. e.c.

Dlui I. P. în B. Mai restezi pe anul trecut cu 1 fl. 50 cr.

Dlui P. M. în H. Regretăm, dar' a sosit prea tîrziu, adausul a fost deja tipărit. De altcum credem că nu e nici o scădere.

Convocare.

În sensul §§. 21 și 25 din statutele »Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român», se convoacă adunarea generală extraordinară în Sibiu pe zilele 10 și 11 Martie 1897 stilul nou, pe lângă următoarea:

Convocare.

Mercuri în 10 Martie:

Ședința I cu ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței la 4 ore după amiază;
2. raportul comitetului central relativ la statutele cele noue și în special relativ la modificarea titlului Asociațiunii, în firul rescriptului ministereului regesc de interne dno 6 Ianuarie a. c. 1310 Pres.;
3. numirea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului și prezentarea unui proiect de conclud.

Joi în 11 Martie:

Ședința II cu ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței la 10 ore a. m.;
  2. verificarea procesului verbal din ședința precedentă;
  3. raportul comisiunii numite în ședința I.;
  4. dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal din ședința II.;
  5. încheierea ședinței.
- Sibiu, din ședința comitetului »Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român», ținută la 4 Februarie 1897.
- I. M. Moldovan m. p., Dr. Bologa m. p.,
president. secreț. II.

Din public.

(Pentru cele publicate în rubrica aceasta, redacția nu primește răspunderea).

Mulțumită publică.

În numele comitetului arangiator, subscrisul imi țin de plăcută datorința a-mi exprima și pe această cale sincerile mele mulțumiri tuturor binevoitorilor domni, cari au binevoit a suprasoli cu ocaziunea concertului dat în Romos la 12/24 Ianuarie 1897, și anume:

Dubleș Nicolae, notar în Romos 1 fl. 10 cr., Szász Pál, notar com. în Vaidei 90 cr., Petru Truca, notar în Romoșel 70 cr., Antoniu Popp, comerciant în Cluj 70 cr., Stoian Vasileu, pădurar în Romos 60 cr., Basarabă Vasilie, inv. în Brăznic 40 cr., Nicolau Mihailă, inv. în Romoșel 40 cr., Iosif Popoviciu, preot gr.-cat. în Vaidei 40 cr., Dumitru Mosora, inv. în Vaidei, Bogdănesc George, proprietar în Romos, Ioan Safta, inv. în Luncoiu-de-jos, Avram Dubleș, inv. în Romoșel, Butyka Dènes, comerciant în Romos, Dubleș George, jurist, Cosma Valeriu, inv. în Geogiu, Ioan Mihailă, jude în Romoșel, Fleșer Ioan, inv. în Romos, Stroia Petru, comerc. în Romos, și Teodor Țichil, com. în Romoșel, toți câte 20 de cr.

Venitul brut al acestei petreceri a fost 34 fl. 50 cr., din care detragînduse speșele, a rămas un venit curat de 17 fl. 25 cr.

Nu pot trece cu vederea a nu-mi exprima muțamirile mele și dlui Butyka Dènes, co-

merciant în Romos, care a contribuit cu mai multe covoare, precum și cu lucrul propriu la facerea binei, precum și judelei, asemenea din Romos, care a contribuit respective a dat scândurile de lipsă pentru bină.

R o m o s, la 15/27 Ianuarie 1897.

Ioan Fleșeriu
invetător.

Mulțumită publică.

În 16 Ianuarie st. n. 1897, tinerimea română din loc a arangiat o reprezentație teatrală împreună cu joc, al cărei venit curat a fost destinat pentru fondul »Reuniunii femeilor rom. din opidul Hunedoara».

Prin aceasta venim a vesti pe on. public interesat că venitul brut a fost 162 fl. 20 cr., speșele 84 fl. 97 cr., venitul curat 77 fl. 23 cr., care sumă s'a predat la cassa numitei reuniuni.

Suprasolviri benevole au încurs dela următorii:

Dna Riebel din Orăștioara 30 cr., Petru Șerban din Deva, 80 cr., Dr. Jucho Ferencz 2 fl., Nicolae Muntean sen. 80 cr., Nicolae Stoichiția 80 cr., Czintey Albert 30 cr., Frischolcz Árpád 50 cr., Nicolae Dima 1 fl. 80 cr., Michail Rimbaș jun 80., Szimeon Chirca 30 cr., Hohn Jozsef 30 cr., Buda Béla 80 cr., Cuș Petru 80 cr., Dr. Absolon Feier 50 cr., Rudolf Murășan 1 fl. 20 cr., Eremie Muntean, not. 30 cr., Dr. Büchler Mor 30 cr., Krisztián Rudolf 20 cr., Klein Lipot 20 cr., George Dănilă, primar 1 fl. 80 cr., Sochander György 30 cr., Nicolae Boldiu 30 cr., Alexandru Dima a E. 80 cr., Petrovich Ferencz 1 fl. 30 cr., Benedikty Jozsef 1 fl. 20 cr., Toth Ede 80 cr., Balint Aron 30 cr., Szálasy Ferencz 30 cr., Junga István 30 cr., Teofil Tulea 1 fl. 30 cr., A. Hățiegan 20 cr., Nicolae Muntean jun. 30 cr., Simeon Păcurariu 80 cr., Petru Moisiu 80 cr., Kelfer Nandor 80 cr., Dima Sandor jun. 80 cr., Baucholcz K. 20 cr., Klein Adolf 1 fl. 20 cr., Iakab Filip 1 fl. 20 cr., Zuckerberger Mano 1 fl. 50 cr., Schmit Ferencz 80 cr., Hersch Gergely 80 cr., Jeszkely István 30 cr., Hacker Marton 80 cr., toți din Hunedoara.

Primească stimații suprasolvitori călduroase mulțumite.

Hunedoara, Ian. 1897.

Comitetul arangiator.

Pentru redacție responsabil: Ioachim Muntean.

56 szám bvgthó.

1897

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a körösbányai kir. járásbíróság 1895. évi 741. számú végzése következtében Candrea Gerasim ügyvéd által képviselt a rudai 12. apostol bányá társulat javára Jude Mihaila és társa ellen 242 frt 30 kr. s jár. erejéig 1895. évi okt. hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 380 frtra becsült egy pár ökor és takarmányból álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a kbányai kir. jbiróság 41—1897 sz. végzése folytán 242 frt 30 kr. tőkekövetelés, ennek 1894. évi VI. hó 30. napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 35 frt 12 krban bírósálg már megállapított költségek erejéig Czebén a Jude Mihaila és Indres luon házánál leendő eszközésére 1897. évi február hó 23-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Körösbányán, 1897. évi február hó 5-ik napján.

Csucs Gyula
kir. bir. végr.

182 1—1

Se caută 181 1—2

o îngrijitoare (menageră)

din o casă bună, etatea să fie circa 40 ani. Are să îngrijească de 4 copii, a căror etate e dela 8 ani în sus. Menagera va avea lângă sine de ajutor încă alte două servitoare.

Se recere ca pe lângă limba română să cunoască și cea germană.

Preferate vor fi cele de naționalitate română.

A se adresa la:

Vasile N. Bidu,

comerciant în Orăștie (Szászváros) și Brașov.

ZSELEZNY ERNŐ
FLORAR ÎN DEVA.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public iubitor de flori și plante naturale, că am deschis un

174 2—3

STABILIMENT

DE

FLORI ȘI PLANTE NATURALE ȘI ARTIFICIALE.

Primesc și efectuesc tot felul de comande în timpul cel mai scurt, și anume BUCHETE DE MÂNĂ, de BALURI, de CUNUNIE etc., cu prețul dela 1 fl. 50 cr. până la 70 fl. etc. BUCHETE DE PIEPT dela 30 cr. până la 7 fl. Tot felul de CUNUNI FUNEBRE dela prețul de fl. 1.50 în sus.

Totodată îmi recomand și florăria mea de PLANTE EXOTICE și de FLORI NATURALE în revare, **ou prețurile cele mai moderate.**

Comandele din afară se efectuesc la moment cu reintoarcerea poștei.

Vinars curat de drojde.

Spre binevoitoare luare aminte!

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur, că pentru a putea corăspunde onorațiilor oaspeți, cari binevoesc a mă cerceta, am arangiat o chilie cât se poate de bine, și care stă la dispoziția onorațiilor oaspeți în toată bunăvremea.

Tot aici întrețin și ceva băcănie, și anume: ZĂHAR, UREZ, PETROLEU, LUMINI DE SĒU, CEARĂ și STEARIN, etc. etc. etc., precum și BUMBAC și AȚĂ DE ȚESUT în comisiune, toate cu

PREȚURI FOARTE MODERATE!

Rog îndeosebi pe domnii preoți și cărturari de prin comune, ca să îndemne oamenii a cumpăra mai bine dela un Român, decât dela jidani sau alți străini, căci îi asigur că mai bună și mai ieftină marfă vor căpăta.

Sperând că onoratul public îmi va oferi spriginul seu

Semnez cu distinsă stimă

A. CRISTEA

Orăștie (Strada Bertului Nr. 1.)

173 2—3

Vin veritabil de pe Murăș și Monerbu

Rachiu de prune de cel mai vechiu

„GORVINEANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Hunedoara.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Corvineana“, societate pe acții, se invită în virtutea §-lui 19 din statute la

I-ma adunare generală ordinară

care se va ținea în Hunedoara la 28 Februarie st. n. a. c. la 2 ore d. a. în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sânt:

1. Raportul direcțiunii despre starea întreprinderii peste tot și despre rezultatul I-lui an de gestiune (1 Oct.—31 Dec. 1896).
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Deciderea asupra împărțirii profitului curat.
4. Alegerea unui membru în direcțiune devenind un loc vacant.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un period de trei ani.
6. Eventuale propuneri, ivite în cadrul §-lui 28 din statute.
7. Exmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acționari, cari în sensul §-lui 20 din statutele societății voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sânt rugați a-și depune acțiile și eventualele dovezi de plenipotență cel mult până în 27 Februarie st. n. a. c. la cassa institutului.

Hunedoara, la 20 Ianuarie 1897.

Direcțiunea institutului.

„MINERVA“ instituit tipografic în Orăștie.

Contul bilanțului

Active.	Contul bilanțului		Pasive.	
	fl.	cr.	fl.	cr.
Escompt	74458	—	Capital social	35000
Cassa	2338	65	Depuneri spre fruct.	31311
Impr. pe olig.	6319	—	Pro Diversi	546
Mobiliar	fl. 692.55	—	Reescompt	9820
după amortisare de 10%	fl. 69.25	623	Fondul de rezervă	320
Interese transit. restante	46	94	Interese transit. anticip.	932
			„Albina“	259
			Profit curat	5595
	83785	89		

Profit și perderi

Eșite.	Profit și perderi		Întrate.	
	fl.	cr.	fl.	cr.
Interese de depuneri	1655	66	Interese de escompt	6498
Amort. de mobiliar	69	25	Interese de obligații	1121
Competința de timbru	118	27	Provisiune	815
Remunerații	10	—	Spese de fondare	96
Salare	483	50	Interese după acții	46
Porto	49	24	Interese de depuneri proprii	317
Chirie	302	50		
Interese de reescomt	439	95		
Scopuri culturale și filantropice	6	—		
Dare după depuneri	165	56		
Profit curat	5595	59		
	8895	52		

Hunedoara, la 31 Decemvrie 1896.

George Oprea m. p.,   Nicolae Muntean m. p.,   T. Tulea m. p.,   Nicolau Macrea m. p.,
director executiv.   cassar.   I. comptabil.   II. comptabil.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile duse în ordine deplină.

Hunedoara, 21 Ianuarie 1897.

Nicolau Lupu m. p.   Otto Popovits m. p.   Eduard Tóth m. p.

Membrii în comisiunea de supraveghiere.

178 1—1

Pentru tipar responsabil: Petru P. Barițiu.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMI, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: **fl. 300.000.** Fond de rezervă **fl. 100.000.**
Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește **5%** interese fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la **fl. 1000** se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandaiei.

Direcțiunea institutului.

165 3—

Haine de călușeri!

Subscrisul negustor din Orăștie am onoarea a recomanda depositul meu de **Haine de călușeri**, pe cari le vând, le dau în folosință, ori, la cerere le fac anume!

Atrag totodată binevoitoarea luare aminte asupra prăvăliei mele bogat provăzută cu tot felul de *marfă de manufactură* pentru trebuințele de casă, adusă proaspătă din atelierele cele mai bune:

Flanele, calitățile cele mai bune; **Cârpe de păr fine** și trainice; **Cârpe de lână moale** (de Harras); **Pânză** de tot soiul și tare; **Bumbao de bătut** și **Ață de urzit**, aduse din cele mai bune fabrice; **Arniciuri de cusut și de urzit**, în toate fețele; **Giorapi**; **Brēuri**; **Șerpăre** cusute cu flori și fir; etc.

148 10—12

Ion Lăzăroi, negustor în Orăștie (Szászváros)

Primește și efectuează comandaie prin postă!

„HONDOLÉANA“
 însoțire de anticipație și credit în Hondol.

Convocare.

P. T. membri ai însoțirii de anticipație și credit „Hondoleana“ din Hondol se invită conform §§-lor 19 și 20 ai statutelor însoțirii la

Adunare generală ordinară,

care se va ține în Hondol, *Duminecă la 14 Martie st. n. 1897, la 2 ore după amiază* în localul însoțirii.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii despre cursul afacerilor dela deschiderea însoțirii până la finea anului 1896.
2. Bilanțul.
3. Raportul comitetului de supraveghiere asupra bilanțului, a împărțirii venitului curat și darea absolutului.
4. Împărțirea venitului curat: fixarea dividendei pentru anul expirat, a marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și a comitetului de supraveghiere și fixarea remunerațiunii funcționarilor.
5. Alegerea unui membru în direcțiune (§. 32).
6. Alegerea membrilor comit. de supraveghiere (§. 54).
7. Eventuale propuneri între marginile statutelor.
8. Exmiterea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.

În lipsa membrilor receruți — de peste 1/2 din voturile totale — adunarea generală se va ține în înțelesul §-lui 21 din statute la *23 Martie c. tot la timpul și localul indicat.*

Din ședința direcțiunii însoțirii «Hondoleana», ținută în Hondol la 31 Ianuarie n. 1897.

Direcțiunea.

CONTUL BILANȚULUI

ACTIVE.	pe anul 1895/6.		PASIVE.		
	cor.	bani		cor.	bani
Casa în numărar	1154	63	Părți fundamentale încassate	19978	—
Cambii escomptate	26110	—	Contul depunerilor și intereselor capitalisate	4685	33
Contul mobilierului . cor. 386.06			Profit curat	3262	58
după deteriorare de 5% « 19.30	366	76			
Spese restituibile	294	52			
	27925	91		27925	91

CONTUL PROFITULUI ȘI PERDERILOR

EȘITE.	pe anul 1895/6.		VENITE.		
	cor.	bani		cor.	bani
1. Contul intereselor la depuneri	193	46	1. Interese de escompt	2183	55
2. Contul diverselor spese	1078	74	2. Provisiuni	502	84
3. Chiria	159	14	3. Contul diverselor accidente	596	83
4. Deteriorare la mobilier 5%	19	30	4. Contul taxelor de înscriere	1430	—
5. Profit curat	3262	58			
	4713	22		4713	22

Hondol, 31 Decembrie 1896.

Petru A. Mihuț m. p., Alimpiu Oprea m. p., Sabin I. Piso m. p., Petru Gabor m. p.
 director. v.-director. cassar. controlor.

Bilanțul prezent confrontându-se cu cărțile principale și auxiliare, s'a aflat în ordine și exact.

Hondol, 2 Februarie 1897.

Alexandru Vlad m. p. Ilie Piso m. p. Nicolau Bodrean m. p.
 180 1—1

Beuturi curate!

Subscrisul îmi iau voe a atrage luarea aminte a onorabilului public asupra *depositului meu de beuturi*, și anume:

Vin, vechiu și nou, de cea mai bună calitate, producție din viile din jur, absolut nefalsificat! precum și

Rachiu, curat de prune, de calitate aleasă!

Prețuri moderate!

Orăștie, Februarie 1897.

159 3—6

Ioan Andreescu.

PRIMA FLORĂRIE ÎN ORĂȘTIE

FLORI.

Am onoarea a aduce la cunoștința publică, că am deschis în Orăștie un **Stabiliment de flori** și sînt în poziție să servesc în ori-ce vreme cu **ori-și-ce fel de flori!**

Fac totodată cunoscut, că primesc și efectuează *îndată* comandaie de **buchete de nuntă, buchete de pept, buchete-mackart, oununi naturale și artificiale pentru morminte** etc. cu cele *mai moderate prețuri.*

Comandaie din afară se efectuează îndată și se garantează pentru sosirea lor în stare bună.

Elisa Hedwig
 florăreasă.

88 17—26

BUCHETE DE NUNTĂ

„CRIȘANA“

societate de economii și credit în Brad.

Convocare.

Membrii societății de economii și credit „Crișana” sînt invitați la a

VI-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în 21 Martie st. n. a. c. la 2 ore p. m. în localitatea societății în Brad.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Constatarea prescrișilor din §§. 50 și 76.
4. Raportul direcțiunii și al comisiunii de supraveghiere pro 1896.
5. Decidere asupra compturilor anuale și a distribuirii profitului curat.
6. Salariile oficialilor pe periodul 1897—1899.
7. Fixarea marcelor de prezență pe periodul 1897—1899.
8. Alegerea directorului, vice-directorului și a oficialilor pe un nou period de 3 ani.
9. Alegerea alor doi bărbați de încredere și doi secretari pe un an.
10. Alegerea alor 11 membri în consiliul administrativ pe 3 ani.
11. Alegerea comisiunii de supraveghiere.

În lipsa membrilor receruți de peste jumătate din părțile fundamentale, adunarea în sensul §-lui 51 se va ține în 28 Martie st. n. la locul și timpul indicat.

Membrii pot lua parte în persoană sau prin plenipotențiații lor în sensul §-lui 52 din statute.

Numărul membrilor înscrși cu 31 Decembrie 1896 a fost 116 cu 452 părți fundamentale à 50 fl. = 22.600 fl.

Brad, la 31 Ianuarie 1897.

Vasiliu Damian m. p., **Dr. Ioan Rada** m. p.,
director. secretar.

Contul Bilanțului.

ACTIVE.

	fl.	cr.
Casa în număr	8.200	54
Cambii escomptate	160.601	16
Împrumuturi pe obligațiuni	35.719	57
Împrumut hipotecar	9.483	40
Mobilier	360 fl. 49 cr.	
după amortisare de 10% 36 fl. 05 cr.	324	44
Interese de reescompt anticipate	216	75
Interese restante	890	39
Anticipațiuni	200	—
	215.636	25

PASIVE.

	fl.	cr.
Capital social	22.600	—
Depuneri spre fructificare	153.974	16
Cambii reescomptate	15.000	—
Dividende neridicate	156	—
Fondul de rezervă	10.253	13
Interese anticipate	4.254	20
Profit curat	9.398	76
	215.636	25

Contul profitului și al perderilor.

EȘITE.

	fl.	cr.
Interese de depuneri	7.400	25
Interese de reescompt	842	13
Salarii	2.300	—
Chirie	200	—
Competințe de timbre	56	45
Spese diverse	350	26
Marce de prezență	441	—
Amortisațiune de mobilier	36	05
Contribuțiune erarială	776 fl. 74 cr.	
Contribuțiune comunală	237 fl. 91 cr.	
Contrib. de 10% la dep.	739 fl. 23 cr.	1.753 88
Profit curat	9.398	76
	22.778	78

ÎNTRATE.

	fl.	cr.
Interese	14.733	05
Provisiuni	3.623	50
Diverse	4.389	23
Taxe de înscriere	33	—
	22.778	78

Brad, la 31 Decembrie 1896.

Vasiliu Damian m. p., **Ioan Rusu** m. p., **Stefan Albu** m. p., **Petru Rimbaș** m. p.,
director. cassar. controlor. comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiere am examinat contul profitului și al perderilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare le-am găsit în consonanță și exacte.

Brad, la 31 Ianuarie 1897.

Petru Gilgor m. p. **Simeon Băcilă** m. p. **Teodor Pop** m. p.
179 1—1

„FAGEȚANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII SOCIETATE PE ACȚIUNI

în Facset (Banat)

acordă după depuneri spre fructificare de ori-ce sumă

6% interese

la an, solvind institutul contribuțiunea după interesele capitalizate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectui și prin postă.

128 16—16

Direcțiunea.

Țesătorie de casă!

Subscrisul aduc la cunoștința publică, că am deschis în Orăștie o

țesătorie de casă,

sub conducerea unui măiestru specialist în ale țesutului. Țesătoria e provăzută cu mai multe **rezboale de mână** și **mașini**, și pregătește tot soiul de țesături de casă, precum: perdele, pânzături, de tot felul, ștergare etc. lucrute din materialul cel mai bun, solid și ieftin.

La dorință primesc a țese ori-ce fel de țesătură din materialul de țesut dat de însuși oomandatorul, pe lângă prețuri convenabile, și după mustre.

În stîrșit recomand *pravălia* mea bine asortată cu **stofe de haine pentru dame și bărbați**; **albituri** și pânzării de albituri, apoi articli de modă: *palării* de dame și domni, *umbrele*, *ghete* etc.

158 4—6

F. F. Widmann,
comerciant, Orăștie (Szászváros).

Fondat 1885.

„ARDELEANA“

Fondat 1885.

institut de credit și de economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros).

Birourile societății se află în casele proprii (Piața-mare Nr. 2 și 4).

Fonduri proprii ale societății: 681.235 cor.

Institutul primește:

DEPUNERI SPRE FRUCTIFICARE

sub următoarele condiții:

- a) depuneri cu anunț de 30 zile, cu 5%;
- b) depuneri cu anunț de 90 zile, cu 5½%;
- c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere, cu 6%.

Permițînd starea casei, depuneri până la 1000 coroane se replătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulametul special pentru depuneri, la cerere se trimite gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se solvesc fără întârziere.

166 2—

Direcțiunea.

Starea depunerilor preste 1.400.000 Coroane.

Starea depunerilor preste 1.400.000 Coroane.